

การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ
อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช*

GROUP MANAGEMENT UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY:
A CASE STUDY OF LYGODIUM JAPONICUM BASKETRY GROUP OF PHO SADET IN
PHO SADET SUB-DISTRICT, MUEANG NAKHON SI THAMMARAT DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

กรรณิการ์ ขวัญรักศรี

Kannika Kwanraksri

พัทธธิดา สืบสังข์

Pattira Suepsang

จิตติมา ดำรงวัฒนะ

Jittima Damrongwattana

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

ศักดิ์ดา ทารเทศ

Sakda Hanthet

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: jittima_dam@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพให้แบบสัมภาษณ์โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 1 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่ม จำนวน 1 คน เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) เครื่องบันทึกภาพ 2) บันทึกการสังเกต 3) แบบสัมภาษณ์ และ 4) เครื่องบันทึกเสียง โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปเป็นภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) พัฒนาการการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ได้แก่ 1.1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม 1.2) ขั้นตอนการปฏิบัติ 1.3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม และ 1.4) ขั้นตอนความสามัคคี 2) สภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ได้แก่ 2.1) สภาพปัญหาการผลิต 2.2) สภาพปัญหาในการจักสาน 2.3) สภาพปัญหาด้านการตลาด และ 2.4) สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม และ 3) การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ได้แก่ 3.1) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ

*Received 19 April 2021; Revised 5 May 2021; Accepted 11 June 2021

3.2) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล 3.3) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน 3.4) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ และ 3.5) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม

คำสำคัญ: กลุ่มอาชีพ, จักสาน, ย่านลิเภา

Abstract

The objectives of this article aimed, first, to study the development of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet in Pho Sadet Sub-district, Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province; second, to study the problems of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet in Pho Sadet Sub-district, Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province; third, to study group management under the Philosophy of Sufficiency Economy, which was a case study of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet in Pho Sadet Sub-district, Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province. This research was qualitative research using interviews. The researcher selected a specific sample, dividing it into 2 groups: 1) The main informant group was the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet in Pho Sadet Sub-district, Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province, with a total of 1 person and 2) Secondary information provider group, which included 1 person who promoted and supported the group. Data were collected using research tools including a video recorder, an observation record, an interview form, and an audio recorder. They were analyzed for content and summarized as a whole. The results of the research found that 1) The development of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet included 1.1) The group formation stage, 1.2) The practice stage, 1.3) The group expansion stage, and 1.4) The unity stage; 2) Problems of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet included 2.1) Production problems, 2.2) Problems in basketry methods, 2.3) Marketing problems, and 2.4) Group management problems; and 3) Group management under the Philosophy of Sufficiency Economy, which was a case study of the Lygodium Japonicum basketry group of Pho Sadet included 3.1) Group management with moderation, 3.2) Group management with reasonableness, 3.3) Group management with self-immunity, 3.4) Group management with knowledgeableness, and 3.5) Group management with morality.

Keywords: Professional Group, Basketry, Lygodium Japonicum

บทนำ

กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดว่าเป็นฝีมือชั้นเยี่ยมของชาวภาคใต้ โดยเฉพาะที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ถือเป็นแหล่งที่มีชื่อเสียงในงานหัตถกรรมชนิดนี้มากที่สุด มีกำหนดจากการจักสานย่านลิเภาเป็นของใช้พื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์สืบทอดจากบรรพบุรุษหลายร้อยปีจนกระทั่งเป็นที่รู้จักของคนเมืองหลวง เมื่อเจ้านายจากหัวเมืองได้นำขึ้นถวายในราชสำนักและเผยแพร่ในหมู่เจ้านาย มาตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ จนในปี พ.ศ. 2513 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชดำริให้สอนการสานย่านลิเภาในโครงการศิลปาชีพมีการพัฒนารูปแบบได้อย่างสวยงามประณีตเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้นงานจักสานย่านลิเภาแสดงให้เห็นถึงฝีมืออันประณีต ความอดุสาหะของช่างผู้ผลิตซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ครอบครองหรือผู้เป็นเจ้าของอีกด้วย (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2542)

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ พบว่า กลุ่มจักสานย่านลิเภาได้มีการเริ่มต้นที่จากทางกลุ่มไม่ต้องไปซื้อย่านลิเภา สามารถที่หาได้ไปตามในป่าจึงทำให้ทางกลุ่มไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ซึ่งทำให้ทางกลุ่มประหยัดค่าใช้จ่ายได้เยอะมาก ลงทุนแค่บางส่วน 2) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล พบว่า สมาชิกในกลุ่มเมื่อมีปัญหาใด ๆ เกิดขึ้นภายในกลุ่มทุกคนจะหันหน้ามาพูดคุยกัน ด้วยเหตุผลเป็นหลักและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หากภายในกลุ่มเมื่อมีผิดพลาดในการรูปแบบการจักสานย่านลิเภา สมาชิกในกลุ่มจะมีการแก้ปัญหาด้วยการที่ให้คนบกพร่องมาตรวจสอบผลงานของตนเองดู ให้ละเอียดว่ามีความผิดพลาดตรงไหนบ้าง เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง นี่ถือเป็นสิ่งที่ให้อีกโอกาสการแก้ไขผลงานอย่างมีเหตุผลในทางอ้อม 3) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า กลุ่มเกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพของกลุ่มจักสานย่านลิเภาที่ยาวนาน อีกทั้งการประกอบเหล่านี้นี้ก่อให้เกิดรายได้มีเงินออมกันในแต่ละครอบครัวซึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพในชีวิต 4) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ พบว่า ทางกลุ่มมีการจัดอบรมให้สมาชิกเพื่อที่จะเพิ่มความรู้ในการประกอบอาชีพจักสานย่านลิเภาให้มีความรู้มากที่สูง ความรู้เหล่านี้สามารถที่นำไปพัฒนาในอนาคตได้ และ 5) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม พบว่า กลุ่มจักสานย่านลิเภา มีความจริงใจความซื่อสัตย์ พูดจริงทำจริง รู้จักควบคุมจิตใจ ฝึกหัดแก้ไขบกพร่อง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้า ด้วยปัญญาความรู้ มีความอดทนตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรเข้มแข็งไม่หวั่นไหว ในจุดมุ่งหมายมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม ซึ่งสื่อถึงความมีน้ำใจเสียสละ จิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อทุกคนที่สนใจในการจักสานย่านลิเภา (มนตรี รัฐโหมไทย, 2546)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความสนใจ ที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับจักสานลิเภา เนื่องจากจักสานย่านลิเภาเป็นการสร้างชิ้นงานด้านหัตถกรรมจักสานนั้นจะต้องใช้ ความประณีต ความละเอียดอ่อน และ ความอดทนเป็นอย่างมาก ในขั้นตอนการสาน เนื่องจากต้องค่อย ๆ ถักทอ เรียงร้อยเส้น ย่านลิเภาทีละเส้น ๆ แม้จะใช้เวลาค่อนข้างนานในการสร้างสรรค์ ผลงาน แต่ก็ได้ผลงานที่มีเอกลักษณ์คงความเป็นงานหัตถกรรม ได้อย่างน่าสนใจประกอบกับปัจจุบันมีการสร้างสรรค์ชิ้นรูปงาน จักสานย่านลิเภาเป็นรูปทรงต่าง ๆ ผสมผสานกับเครื่องถม เมืองนคร ทั้งถมเงิน และถมทองมีตลาดที่เจริญตรงตามทำให้ ผลงานยังมีคุณค่า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษากลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยคัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวน 1 คน ได้แก่ นางพวงศรี ชูสุวรรณ (ตำแหน่งประธาน) และ ผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนกลุ่ม มีจำนวน 1 คน ได้แก่ นายมवल ชุมพลดี (ตำแหน่งรองประธาน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) เครื่องบันทึกภาพ เป็นการใช้อุปกรณ์ถ่ายภาพเพื่อถ่ายรูปรูปไว้เป็นหลักฐานในการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์อาจจะต้องใช้กล้องถ่ายภาพในการเก็บภาพเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย 2) แบบบันทึกการสังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ หรือเพื่อสังเกตการณ์ตอบคำถามของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าตอบตรงประเด็น และตามข้อมูลจริงเท็จ เป็นการสังเกตกำหนดแนวทางโดยการใช้สายตา 3) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด และ 4) เครื่องบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงตอนสัมภาษณ์ เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกระหว่างสัมภาษณ์ไม่ทัน ก็ยังมีเครื่องบันทึกเสียงเป็นเครื่องสำรองข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) สำรวจพื้นที่ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์ 2) สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัวเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การปรับตัวให้เข้ากับชุมชน 3) ประสานงานโดยใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลรายละเอียดแบบเจาะลึกโดยนัดวัน เวลา และสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมายพร้อมถ่ายภาพประกอบ และ 4) รวบรวมวิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใดจึงไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาเรื่อง กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบเนื้อหาอย่างถูกต้องเรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้ทำการวิจัยทำการศึกษา และนำมาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ศึกษาพัฒนาการการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1.1 ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 โดยมีคุณมวล ชุมพรดี ซึ่งอดีตเป็นประธาน และสมาชิกในหมู่บ้านร่วมกัน ตั้งกระบวนการเดินเข้าป่าที่ลิเภาไม่ว่าจะเป็นป่าฉัตรแถวอำเภอพรหมคีรี ป่าหลังมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ หรือป่าบนภูเขาที่อำเภอรัตนพิบูลย์ เมื่อได้ย่านลิเภามาแล้วก็นำมารวมกลุ่มกันออกเฉพาะเปลือกนอก ซึ่งคุณแม่พวงศรี ฝึกการทำจักสานย่านลิเภาเพื่อหารายได้เสริม เงินที่ได้จากการขาย ได้นำมาเป็นค่าเล่าเรียนเสริมสวย เวลาว่างจากงานเสริมสวยจะทำจักสานย่านลิเภาเป็นประจำ จนลูกค้าที่ได้พบเห็นเกิดสนใจ และเอ็นดู จึงซื้อเพื่อสนับสนุนความสามารถ คุณแม่พวงศรีทำเช่นนี้มาเรื่อย ๆ จนในที่สุดจึงได้จัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จขึ้น

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ได้รวมตัวกันขึ้นมาจัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ เนื่องจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงทอดพระเนตรเห็นงานตัวนี้จึงทรงสั่งให้อนุรักษ์ไว้หลังจากนั้นมีการรวมตัวขึ้นมาในเครือญาติ และได้ขยายตัวทางตลาดมากขึ้นโดยทางกลุ่มจะรับสมาชิกคนในชุมชนที่มีฝีมือที่สำคัญไม่มีรายได้

1.3 ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ทางกลุ่มได้มีการขยายตัวตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน เริ่มที่จากทางกลุ่มได้ไปเข้าประกวดการแข่งขันงานฝีมือ ซึ่งผลออกมาว่าได้ที่ 1 หลังจากวันนั้นก็มียุคค่าตอบแทนจำนวนมาก จึงได้ขยายตัวไปตลาดของตนเองจนในที่สุดขยายตัวไปยังต่างประเทศ จึงต้องทำให้มีการผลิตที่มากขึ้น

1.4 ขั้นตอนความสามัคคี พบว่า ความสามัคคีมีความสำคัญกันมากเลยทีเดียวซึ่งภายในกลุ่ม จักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จมีส่วนร่วมทั้งกลุ่มเครือญาติให้ความร่วมมือมาด้วยดีตลอดมา ทุกคนในกลุ่มจักสานย่านลิเภาต้องมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการร่วมมือการทำงานเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้นจึงจะช่วยให้การทำงานลุล่วงสำเร็จได้ดี ทำให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย

ภาพที่ 1 สมเด็จพระเจ้านางเจ้า พระบรมราชินีนาถได้ทรงทอดพระเนตรเห็นชิ้นงานเหล่านี้จึงทรงสั่งให้อนุรักษ์ไว้

2. ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

2.1 สภาพปัญหาการผลิต พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาในการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการหาย่านลิเภาซึ่งในบางช่วงจะขาดแคลน ย่านลิเภาที่ใช้ในการจักสาน ทำให้ต้องซื้อย่านลิเภาจากภายนอกชุมชน

2.2 สภาพปัญหาในการจักสาน พบว่า การจักสานย่านลิเภาเป็นงานที่ต้องใช้ความประณีตละเอียดอ่อน และความอดทนเป็นอย่างมากในการจักสาน ซึ่งปัญหาต้องใช้ระยะเวลาในการทำที่ค่อนข้างยาวนาน และปัญหาอีกอย่างหนึ่งมีกลุ่มคนบางส่วนที่มีอายุเยอะแล้วทำให้ดวงตามองเห็นเส้นย่านลิเภาไม่ชัด ซึ่งย่านลิเภานั้นมีด้วยกันทั้งหมด 3 สีใน 2 เส้น ด้านนอกจะมีสีเขียว 2 ประเภท และด้านในมีสีดำกับสีน้ำตาล ซึ่งถ้าสายตาไม่ดีก็อาจจะแยกสีได้ค่อนข้างที่จะยากสักนิด

2.3 สภาพปัญหาด้านการตลาด พบว่า มีปัญหาจากสื่อออนไลน์โดยการมีบุคคลอื่นที่อ้างตัวขึ้นมาและนำสินค้าของทางกลุ่มการจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จไปโพสต์จำหน่ายสินค้าแต่ไม่มีการส่งสินค้านั้นไปให้กับคนที่สั่ง ทำให้กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จได้เกิดการเสียชื่อเสียง

2.4 สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า มีสมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้ และความเข้าใจในการทำงานของระบบกลุ่มจึงทำให้เกิดการทำงานที่ล่าช้า และอีกส่วนหนึ่งก็คือแยกงานไปทำที่บ้านของตนเองต่างคนต่างทำ ทำให้การจักสานย่านลิเภา บางส่วนนำไปจำหน่ายตามท้องตลาดไม่ได้

ภาพที่ 2 การจักสานย่านลิเภา

3. ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

3.1 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ พบว่า ทางกลุ่มไม่ต้องไปซื้อย่านลิเภา ที่สามารถหาได้ไปตามในป่าจึงทำให้ทางกลุ่มไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อีกอย่างหนึ่งในป่าก็มีหวายซึ่งทำให้ทางกลุ่มประหยัดค่าใช้จ่ายได้เยอะมาก ลงทุนแค่บางส่วนเท่านั้น เราได้มีการวางขายในสื่อออนไลน์เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการไปเช่าที่ต่าง ๆ

3.2 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความรู้ พบว่า ไม่ว่าภายในกลุ่มจักสานย่านลิเภาของเราเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นมา สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะพูดคุย และบอกกล่าวเตือนด้วยกันโดยใช้เหตุผลเป็นหลัก

3.3 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า มีการขยายส่งเสริมในการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มจักสานย่านลิเภาจะส่งเสริมให้ชาวบ้านทำประกอบอาชีพเป็นหลัก เพื่อที่จะทำให้กลุ่มมีความมั่นคงมากขึ้น

3.4 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ พบว่า ทางกลุ่มได้ไปศึกษาดูงานแหล่งสถานที่ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาของกลุ่มของตัวเอง หลังจากนั้นทางกลุ่มมีการจัดอบรมต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่ม

3.5 การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม พบว่า มีความจริงใจความซื่อสัตย์ พูดจริงทำจริง มีความอดทนตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรเข้มแข็งไม่หวั่นไหวในจุดมุ่งหมาย ฝึกหัดแก้ไขบกพร่อง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยปัญญาความรู้

ภาพที่ 3 อุปกรณ์ในการทำย่านลิเภาโดยใช้หลักความพอประมาณ

อภิปรายผล

พัฒนาการการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ 1) ขั้นตอนตัวของกลุ่ม พบว่า กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 โดยมีคุณมวล ชุมพรดี ซึ่งอดีตเป็นประธานและสมาชิกในหมู่บ้านร่วมกัน ตั้งกระบวนการเดินเข้าป่าเก็บที่ลิเภา ไม่ว่าจะป็นป่าฉัตรแถวอำเภอพรหมคีรี ป่าหลิ่งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ หรือป่าบนภูเขาที่อำเภอธอนพิบูลย์ เมื่อได้ย่านลิเภามาแล้วก็นำมารวมกลุ่มกันออกเฉพาะเลือกนอก ซึ่งคุณแม่พวงศรี ฝึกการทำจักสานย่านลิเภาเพื่อหารายได้เสริม เงินที่ได้จากการขาย ได้นำมาเป็นค่าเล่าเรียนเสริมสวย เวลาว่างจากงานเสริมสวยจะทำจักสานย่านลิเภาเป็นประจำ จนลูกค้าที่ได้พบเห็นเกิดสนใจและเอ็นดู จึงซื้อเพื่อสนับสนุนความสามารถ คุณแม่พวงศรีทำเช่นนี้มาเรื่อย ๆ จนในที่สุดจึงได้จัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่า ขั้นตอนตัวของกลุ่มที่เกิดจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนกระทั่งกลายเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้ตระหนักถึง

สิ่งที่เผชิญอยู่ เกิดแกนนำในการประสานความสนใจร่วมในการรวมกลุ่ม ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ได้แก่ ขั้นตอนการวิเคราะห์ชุมชน และการแสวงหาทางเลือกเพื่อทำกิจกรรม (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543) 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ พบว่า ได้รวมตัวกันขึ้นมาจัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสร็จ เนื่องจากสมเด็จพระเจ้านางเจ้า พระบรมราชินีนาถได้ทรงทอดพระเนตรเห็นงานตัวนี้จึงทรงสั่งให้อนุรักษ์ไว้ หลังจากนั้นมีการรวมตัวขึ้นมาในเครือญาติ และได้ขยายตัวทางตลาดมากขึ้นโดยทางกลุ่มจะรับสมัครคนในชุมชนที่มีฝีมือที่สำคัญไม่มีรายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่า ขั้นตอนการปฏิบัติ การเคลื่อนไหว หรือการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่ม หลังจากทีพุดคุยตกลงกันจึงต้องมีการวางแผน วางกฎระเบียบ และวางแผนงานในการทำงานของกลุ่ม (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543) 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม พบว่า ทางกลุ่มได้มีการขยายตัวตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน เริ่มที่จากทางกลุ่มได้ไปเข้าประกวดการแข่งขันงานฝีมือ ซึ่งผลออกมาว่าได้ที่ 1 หลังจากวันนั้นก็มียุคค้าตอบรับเป็นจำนวนมาก จึงได้ขยายตัวไปตลาดของตนเองจนในที่สุดขยายตัวไปยังต่างประเทศ จึงต้องทำให้มีการผลิตที่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่า ขั้นตอนการขยายตัว การเจริญเติบโต และการขยายกิจกรรมของกลุ่ม ระดมทรัพยากรจากภายใน และภายนอกชุมชนใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันในการสร้างเครือข่ายของกลุ่ม (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543) 4) ขั้นตอนความสามัคคี พบว่า ขั้นตอนความสามัคคีเป็นขั้นที่สำคัญกันมากเลยทีเดียวซึ่งภายในกลุ่ม จักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จมีส่วนร่วมกับการกลุ่มเครือญาติให้ความร่วมมือมาด้วยดีตลอดมา ทุกคนในกลุ่มจักสานย่านลิเภาต้องมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการร่วมมือการทำงานเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังนั้น จึงจะช่วยให้การทำงานลุล่วงสำเร็จได้ดี ทำให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา กล่าวว่า ขั้นตอนความสามัคคี คือ พลัง หลังจากกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้สามารถระดมความร่วมมือจากกลุ่มของตนเอง ซึ่งเรียกว่า “องค์กรพันธมิตร” รูปแบบของการแสดงพลังความสามัคคี ในรูปแบบระดมความร่วมมือ ยังเป็นไปในรูปแบบของการต่อรองอำนาจอีกด้วย และโดยทั่วไปแล้วเป็นไปตามหลักธรรมชาติว่า กลุ่มของชุมชนใดที่มีความเข้มแข็งมากก็จะสำแดงพลังของกลุ่มออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้มาก นอกจากนี้ยังสามารถระดมความสามัคคี และการยอมรับจากคนนอกได้มากยิ่งขึ้น (ปาริชาติ วลัยเสถียร, 2543)

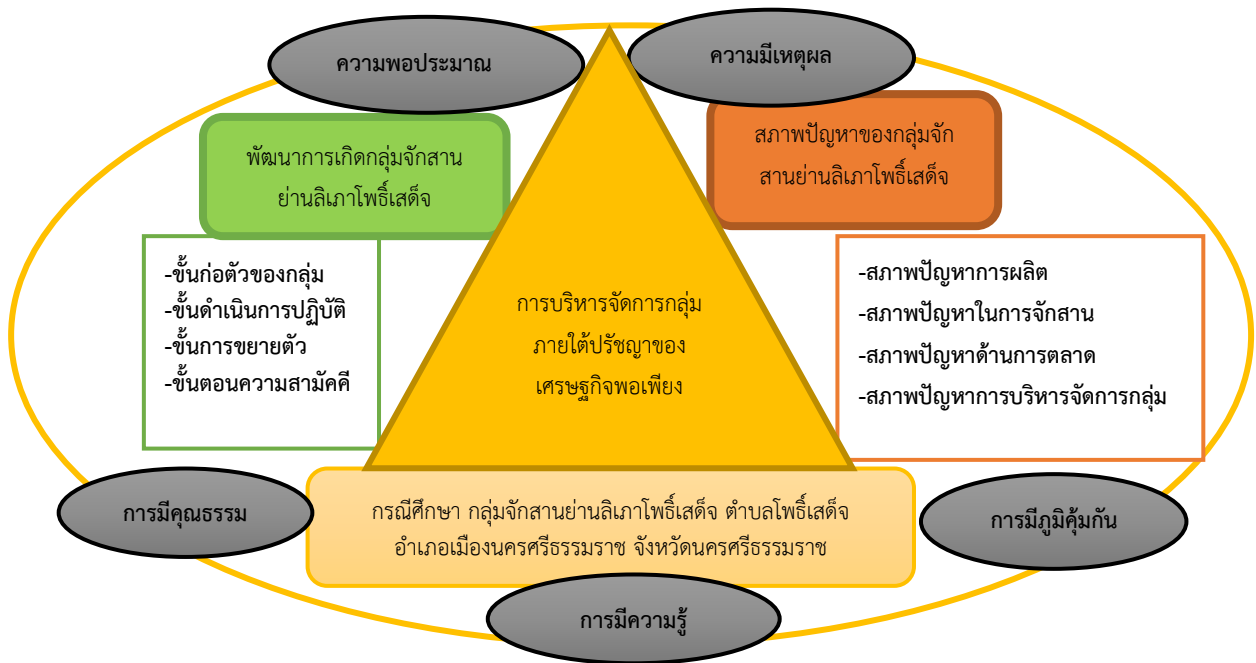
สภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ 1) ปัญหาการผลิต พบว่า ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการหาย่านลิเภาซึ่งในบางช่วงจะขาดแคลนย่านลิเภาที่ใช้ในการจักสาน ทำให้ต้องซื้อย่านลิเภามาจากภายนอกชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหาร และการจัดการการสื่อสารต่อผู้ประกอบการ SMEs ของสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม ผลการศึกษาพบว่า การบริหารการผลิตจะต้องสามารถสนองตอบต่อความต้องการของลูกค้าได้ปรีชาญาณที่ว่า ลูกค้าเป็นฝ่ายถูกเสมอจะเป็นจริงเสมอเมื่อลูกค้าได้ซื้อสินค้านั้น ๆ แล้วพบว่า คุณสมบัตินั้นไม่ตรงกับความต้องการ หรือการใช้งาน คุณภาพไม่ตรงตามที่โฆษณาไว้ ซ่อมแซมได้ยากขายในราคาที่สูงกว่าต้นทุนมาก (มนตรี วิรุฒไธ, 2546) 2) ปัญหาในการจักสาน พบว่า การจักสานย่านลิเภาเป็นชิ้นงานที่ต้องใช้ความประณีตละเอียดอ่อน และความอดทนเป็นอย่างมากในการจักสาน ซึ่งปัญหาต้องใช้ระยะเวลาในการทำที่ค่อนข้างยาวนาน และปัญหาอีกอย่างหนึ่งมีกลุ่มคนบางส่วนที่มีอายุเยอะแล้วทำให้ดวงตามองเห็นเส้นย่านลิเภาไม่ชัด ซึ่งย่านลิเภาชิ้นนั้นมิด้วยกันทั้งหมด 3 สีใน 2 เส้น ด้านนอกจะมีสีเขียว 2 ประเภท และด้านในมีสีดำกับสีน้ำตาล ซึ่งถ้าสายตาไม่ดีก็อาจจะแยกสีได้ค่อนข้างที่จะยากสักนิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง บรรลุภัณฑ์กับการส่งออก ผลการศึกษา พบว่า บรรลุภัณฑ์เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการขั้นตอนหลักในการดึงดูด หรือเรียกความสนใจจากผู้บริโภค โดยเฉพาะปัจจุบันที่การผลิตสินค้าหรือบริการให้ความสำคัญกับผู้บริโภค (Consumer Oriented) บรรลุภัณฑ์หมายถึงวัสดุใด ๆ ที่นำมาใช้สำหรับห่อหุ้มป้องกันลำเลียง จัดส่ง และนำเสนอสินค้าตั้งแต่วัตถุดิบถึงสินค้า (สมพงษ์ เพื่องอารมณ, 2550) 3) ปัญหาการตลาด พบว่า มีปัญหาจากสื่อออนไลน์โดยการมี

บุคคลอื่นที่อ้างตัวขึ้นมา และนำสินค้าของทางกลุ่มการจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จไปโพสจำหน่ายสินค้าแต่ไม่มีการส่งสินค้านั้นไปให้กับคนที่สั่ง ทำให้กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จได้เกิดการเสียชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การคงอยู่ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ประจำทุกปีก็คือ ราคาพืชตกต่ำ และให้รัฐบาลเข้าไปแก้ไขเพราะราคาที่ขายได้ต่ำไม่คุ้มต้นทุนการผลิตพืชผลที่เคยมีปัญหา เช่น ข้าว ถั่วเหลือง ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ยางพารา พริกไทย หอมหัวใหญ่ และกระเทียม (ธีรพล กาญจนธัญรัตน์, 2554) และ 4) ปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า มีสมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้และความเข้าใจในการทำงานของระบบกลุ่มจึงทำให้เกิดการทำงานที่ล่าช้า และอีกส่วนหนึ่งก็คือ แยกงานไปทำที่บ้านของตนเองต่างคนต่างทำทำให้การจักสานย่านลิเภา บางส่วนนำไปจำหน่ายตามท้องตลาดไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งธุรกิจชุมชน โครงการทดลองบริษัทธุรกิจชุมชนหัวไทร ตำบลเขาพังไกร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านระบบเงิน ชุมชนมีความสามารถในการระดมเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ และสะสมทุน 2) ด้านระบบงาน การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สามารถที่จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องมีการจัดการโครงสร้างการบริหาร โดยมีการแบ่งสายงาน แบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ เพื่อการควบคุม และดูแลงานได้อย่างชัดเจน และ 3) ด้านระบบบุคลากร ในการบริหารงานของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ มักจะไม่มีสายงานของการบังคับบัญชาที่ชัดเจน เนื่องจากบุคลากรที่เป็นลูกจ้างหรือพนักงานของวิสาหกิจชุมชนมีน้อย บุคลากรของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิก และกรรมการการสั่งการ การบังคับบัญชา (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2542)

จากการศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ พบว่า ทางกลุ่มไม่ต้องไปซื้อย่านลิเภา สามารถที่หาได้ไปตามในป่าจึงทำให้ทางกลุ่มไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อีกอย่างหนึ่งในป่าก็มีหวายซึ่งทำให้ทางกลุ่มประหยัดค่าใช้จ่ายได้เยอะมาก ลงทุนแค่บางส่วนเท่านั้น เราได้มีการวางขายในสื่อออนไลน์เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการไปเช่าที่ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษา พบว่า การดำรงชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งควรจะมี ความพอประมาณ ทั้งการหารายได้ และพอประมาณในการใช้จ่าย 2) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล พบว่า ไม่ว่าภายในกลุ่มจักสานย่านลิเภาของเรา เกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นมา สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะพูดคุย และบอกกล่าว ตักเตือนด้วยกันโดยการใช้เหตุผลเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษา พบว่า ความมีเหตุผล เป็นการพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงจะต้องพิจารณาไปในทางที่เป็นเหตุและผล ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำนั้น ๆ โดยต้องคำนึงถึงผลต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วยความถูกต้องรอบคอบและถี่ถ้วน ไม่ว่าจะทำอะไร เราต้องมีเหตุผล มีความคิดอย่างรอบคอบ ในสิ่งตนเองกำลังกระทำ (บุษยา มั่นฤกษ์, 2556) 3) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า มีการขยายส่งเสริมในการพัฒนากลุ่มที่ยั่งยืน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มจักสานย่านลิเภาจะส่งเสริมให้ชาวบ้านทำประกอบอาชีพเป็นหลัก เพื่อที่จะทำให้กลุ่มมีความมั่นคงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษา พบว่า มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมตัวเตรียมกายให้พร้อม ต่อผลกระทบ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงด้าน ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น คำนึงถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ต้องมีการเตรียมตัว และยอมรับ ผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ควรมีการวางแผน และพร้อมรับผลกระทบที่จะตามมา (บุษยา มั่นฤกษ์, 2556) 4) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ พบว่า ทางกลุ่มได้ไปศึกษาดูงานแหล่งสถานที่ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนากลุ่มของตนเอง หลังจากนั้นทางกลุ่มมีการจัดอบรมต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่ม 5) การบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม พบว่า มีความจริงใจความซื่อสัตย์ พูดจริงทำจริง มีความอดทนตั้งใจ

ทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรเข้มแข็งไม่หวั่นไหวในจุดมุ่งหมาย ฝึกหัดแก้ไขบกพร่อง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยปัญญาความรู้

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 4 การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบความรู้ได้ การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จะแบ่งออกด้วยกัน 3 ข้อด้วยกัน 1) พัฒนาการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ซึ่งประกอบด้วย 1.1) ขั้นตอนก่อตัวกลุ่ม บ่งบอกถึงว่ากลุ่มเริ่มก่อตั้งกลุ่มเมื่อ พ.ศ. ไต 1.2) ขั้นตอนดำเนินการปฏิบัติ บ่งบอกว่าภายในกลุ่มมีวิธีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง 1.3) ขั้นตอนการขยายตัว บ่งบอกถึงว่ากลุ่มมีการขยายตัวในตลาดไทยหรือต่างประเทศหรือไม่ และ 1.4) ขั้นตอนความสามัคคี บ่งบอกถึงสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือให้ความสามัคคีหรือไม่ 2) สภาพปัญหาของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์ ซึ่งประกอบด้วย 2.1) สภาพปัญหาการผลิต บ่งบอกถึงการผลิตรถจักรยานยนต์มีปัญหาในการผลิตตรงไหนบ้าง 2.2) สภาพปัญหาในการจักสาน บ่งบอกถึงการจักสานของย่านลิเภาว่ามีปัญหาในการจักสานตรงไหนบ้าง การจักสานจะต้องใช้หลักการความประนีประนอมเป็นอย่างมาก 2.3) สภาพปัญหาด้านการตลาด บ่งบอกว่าถ้าสินค้าที่ทำด้วยจักสานย่านลิเภาจะมีปัญหาในการส่งออกตลาดไทยหรือไม่ และ 2.4) สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม บ่งบอกได้ว่าทางกลุ่มมีปัญหาหรือไม่ และ 3) การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 หัว 2 เงื่อนไข 3.1) พอประมาณ คือ ความพอดีต่อสิ่งที่จำเป็น 3.2) มีเหตุผล คือ การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการมาใช้ 3.3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ 3.4) ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมจากการศึกษา ค้นคว้า เรียนรู้ รวมทั้งความสามารถในเชิงปฏิบัติ และ 3.5) คุณธรรม คือ ความดีงามที่ปลูกฝังขึ้นในจิตใจ ซึ่งเหล่านี้จะไปจะครอบคลุมกับการพัฒนาการเกิดกลุ่มและสภาพปัญหาของกลุ่ม สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอนาคตข้างหน้าได้

สรุปและข้อเสนอแนะ

พัฒนาการการเกิดกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ กรณีศึกษา กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 1) ขึ้นก่อตั้งของกลุ่ม กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 และสมาชิกในหมู่บ้านร่วมกัน และฝึกการทำจักสานย่านลิเภาเพื่อหารายได้เสริม เงินที่ได้จากการขาย ได้นำมาเป็นค่าเล่าเรียนเสริมสวย เวลาว่างจากงานเสริมสวยจะทำจักสานย่านลิเภาเป็นประจำ จนลูกค้าที่ได้พบเห็นเกิดสนใจและเอ็นดู จึงซื้อเพื่อสนับสนุนความสามารถ และได้จัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จขึ้น 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ หลังจากการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ หลังจากนั้นมีการรวมตัวขึ้นมาในเครือข่าย และได้ขยายตัวทางตลาดมากขึ้นโดยทางกลุ่มจะรับสมาชิกคนในชุมชนที่มีฝีมือที่สำคัญไม่มีรายได้ 3) ขั้นตอนการขยายตัวของกลุ่ม โดยได้มีการขยายตัวตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน และได้ขยายตัวไปตลาดของตนเองจนในที่สุดขยายตัวไปยังต่างประเทศ และ 4) ขั้นตอนความสามัคคี กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จมีส่วนร่วมในกลุ่มเครือข่ายให้ความร่วมมือด้วยดีกันตลอดมา เพราะทุกคนในกลุ่มจักสานย่านลิเภาต้องมีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการร่วมมือการทำงานเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพปัญหาของกลุ่ม พบว่า 1) สภาพปัญหาการผลิต ทางกลุ่มมีปัญหาในด้านการผลิต เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้ไม่มีความทันสมัย ทำให้ผลิตออกมาช้า นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการหาย่านลิเภาซึ่งในช่วงจะขาดแคลน ย่านลิเภาที่ใช้ในการจักสาน ทำให้ต้องซื้อย่านลิเภาจากภายนอกชุมชน 2) สภาพปัญหาในการจักสาน การจักสานย่านลิเภาเป็นชิ้นงานที่ต้องใช้ความประณีตละเอียดอ่อน และความอดทนเป็นอย่างมากในการจักสาน ซึ่งปัญหาต้องใช้ระยะเวลาในการทำที่ค่อนข้างยาวนาน และปัญหาอีกอย่างหนึ่งมีกลุ่มคนบางส่วนที่มีอายุเยอะแล้วและสามารถทำให้ดวงตามองเห็นไม่ชัดของเส้นย่านลิเภา ซึ่งย่านลิเภาที่มีด้วยกันทั้งหมด 3 สีใน 2 เส้น ด้านนอกจะมีสีเขียว 2 ประเภท และด้านในมีสีดำกับสีน้ำตาล ซึ่งถ้าสายตาไม่ดีก็อาจจะแยกสีได้ค่อนข้างที่จะยากสักนิด 3) สภาพปัญหาด้านการตลาด มีปัญหาจากสื่อออนไลน์โดยการมีบุคคลอื่นที่อ้างตัวขึ้นมา และนำสินค้าของทางกลุ่มการจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จไปโพสต์จำหน่ายสินค้าแต่ไม่มีการส่งสินค้านั้นไปให้กับคนที่สั่ง ทำให้กลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จได้เกิดการเสียชื่อเสียง และ 4) สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่ม มีสมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้ และความเข้าใจในการทำงานของระบบกลุ่มจึงทำให้เกิดการทำงานที่ล่าช้าและอีกส่วนหนึ่งก็คือแยกงานไปทำที่บ้านของตนเองต่างคนต่างทำทำให้การจักสานย่านลิเภา บางส่วนนำไปจำหน่ายตามท้องตลาดไม่ได้ การบริหารจัดการกลุ่มภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่ม ได้แก่ 1) หลักการบริหารจัดการกลุ่มด้วยความพอประมาณ ไม่ต้องไปซื้อย่านลิเภา แต่สามารถไปหาได้ตามในป่าจึงทำให้ทางกลุ่มไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย 2) หลักการบริหารจัดการกลุ่มด้วยความมีเหตุผล ไม่ว่าภายในกลุ่มจักสานย่านลิเภาของเรา เกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นมาสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะพูดคุยและบอกกล่าวตักเตือนด้วยกันโดยการใช้เหตุผลเป็นหลัก 3) หลักการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีภูมิคุ้มกัน มีการขยายส่งเสริมในการพัฒนากลุ่มที่ยั่งยืน ซึ่งจะเห็นได้ว่ากลุ่มจักสานย่านลิเภาจะส่งเสริมให้ชาวบ้านทำประกอบอาชีพเป็นหลัก เพื่อที่จะทำให้กลุ่มมีความมั่นคงมากขึ้น 4) หลักการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีความรู้ ทางกลุ่มได้ไปศึกษาดูงานแหล่งสถานที่ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนากลุ่มของตัวเอง หลังจากนั้นทางกลุ่มมีการจัดอบรมต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่ม และ 5) หลักการบริหารจัดการกลุ่มด้วยการมีคุณธรรม มีความจริงใจความซื่อสัตย์ พูดจริงทำจริง มีความอดทนตั้งใจทำหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียรเข้มแข็งไม่หวั่นไหวในจุดมุ่งหมาย ฝึกหัดแก้ไขพบกพร่อง ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยปัญญาความรู้ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปคือ 1) ควรศึกษา แนวทางการพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มจักสานย่านลิเภาโพธิ์เสด็จ บ้านพระมงกุฎ หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ควรศึกษา แนวทางการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำจักสานย่านลิเภา บ้านพระมงกุฎ หมู่ที่ 1 ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2542). ธุรกิจชุมชน: เส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ธีรพล กาญจนธัญรัตน์. (2554). กลยุทธ์การคงอยู่ของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในจังหวัดชลบุรี. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสำหรับผู้บริหาร. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษยา มั่นฤกษ์. (2556). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2543). กระบวนการ และเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- มนตรี ฐิธิไธ. (2546). รูปแบบการบริหาร และการจัดการการสื่อสารต่อผู้ประกอบการ SMEs ของสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ใน วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพงษ์ เพื่องอารมณ์. (2550). บรรจุภัณฑ์กับการส่งออก. กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักส์.